

Rapport 2004:19

Arkeologisk förundersökning och antikvarisk kontroll

En sporre upphittad på Stora Torget

RAÄ 5
Skänninge stad
Mjölby kommun
Östergötlands län

Ann-Charlott Feldt

En sporre upphittad på Stora Torget

Innehåll

Sammanfattning	2
Inledning	4
Områdesbeskrivning	4
Syfte	5
Metod och dokumentation	5
Resultat och tolkning	5
Referenser.....	9
Tekniska uppgifter	10
Bilaga 1	
Fyndlista	11
Bilaga 2	
Lagerbeskrivningar.....	12
Schakt 1	13
Schakt 2	14
Schakt 3	15
Schakt 4	16
Schakt 7	17

Ö S T E R G Ö T L A N D S L Ä N S M U S E U M
K U L T U R M I L J Ö A V D E L N I N G E N

Box 232 • 581 02 Linköping • Tel 013 - 23 03 00 • Fax 013 - 12 90 70
lansmuseum@lansmus.linkoping.se • www.linkoping.se/lansmuseum

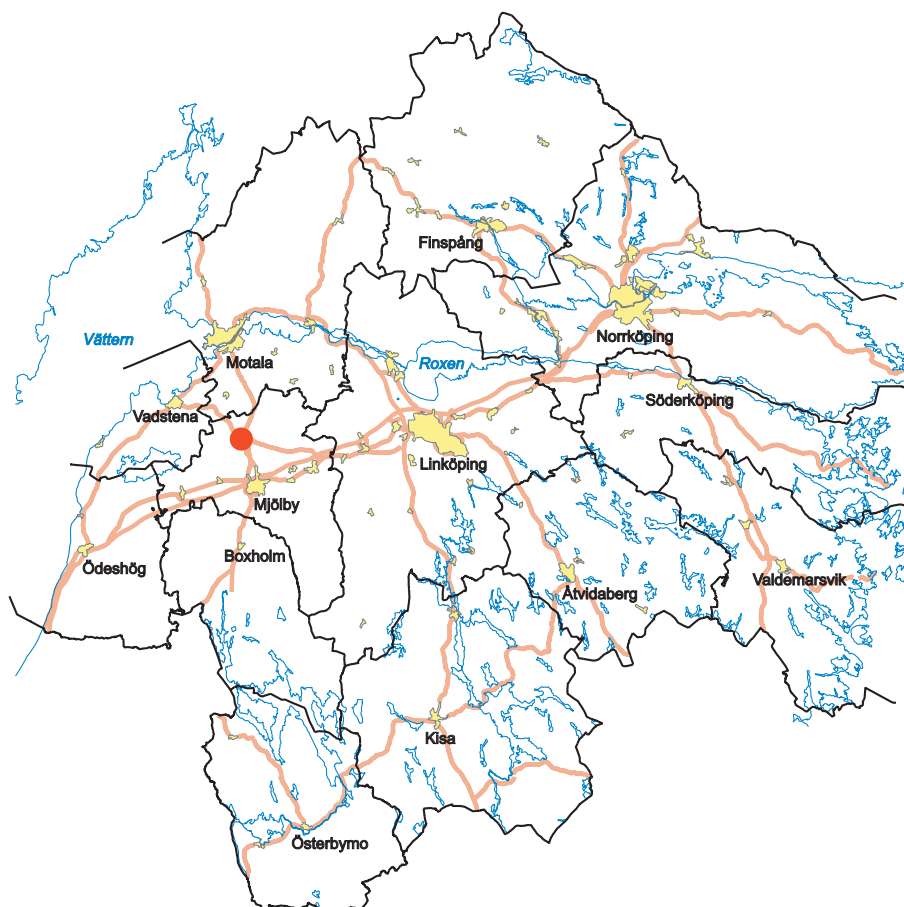
Sammanfattning

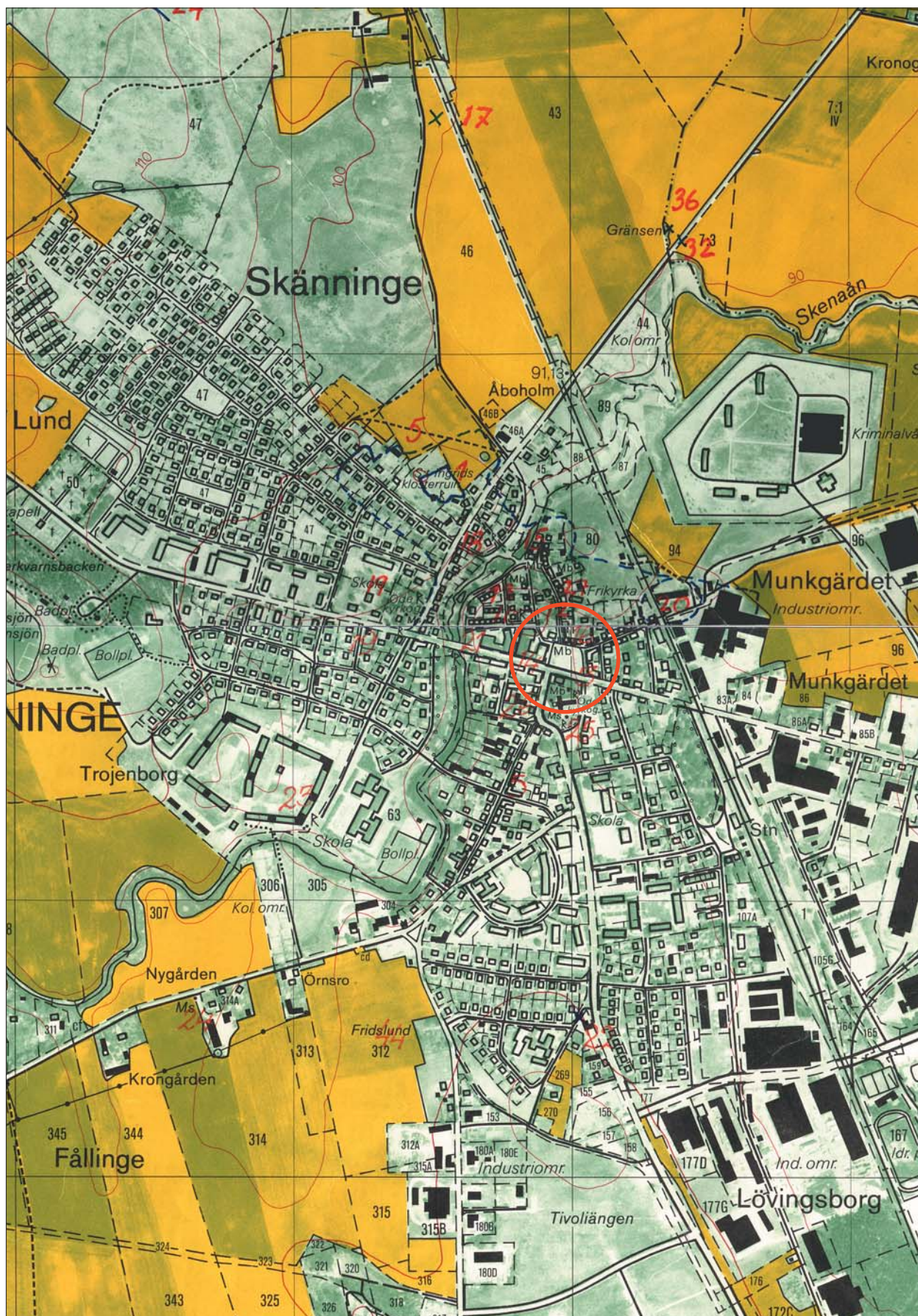
I samband med ombyggnadsarbeten på Stora Torget i Skänninge, som bl a omfattade ny stenläggning, justering av vägbanor samt flyttning av dagvattenbrunnar, träd och lyktstolpar, utfördes en arkeologisk förundersökning i form av en antikvarisk kontroll. Vid denna påträffades kulturlager på ett djup som varierade mellan 0,4 och 0,7 m under befintlig markyta. Kulturlagrens mäktighet var 0,2-0,5 m över stora delar av torget. Undantaget var i torgets nordöstra del där orörd mark inte nåddes trots att provstick med jordsond gjordes ner till 1,7 m under dagens markyta.

I flera av schakten framkom ett stenblandat kulturlager som kan ha utgjort en äldre ytbeläggning på torget. Över detta fanns ställvis bevarat en kullerstensbeläggning i sättsand. I torgets nordöstra del påträffades feta, flerskiktade kulturlager med två tydliga brandhorisonter och inslag av raseringsmassor med tegel och murbruk. Dessa lager överlagrades av det ovan nämnda stenblandade kulturlagret. I schakten påträffades en sporre av järn, keramik av BII:4-typ, murbruk, tegel, slagg och animalieben.

Den ringa kulturlagertjockleken som råder över stora delar av torget ger ett intryck av att området vid ett eller flera tillfällen schaktats av. En avschaktning bör i så fall ha skett innan det stenblandade kulturlagret kommit på plats. Även i Linköpingsgatan närmast torget är kulturlagren tunna vilket skulle kunna peka på att hela området norr om Vårfrukyrkans kyrkogård schaktats ner, vilket kan ha skett redan under 1500- eller 1600-talet.

Ann-Charlott Feldt
antikvarie

Figur 2. Utdrag ur Ekonomiska kartans blad 085 41 och 085 51 med undersökningsområdet markerat. Skala 1:10 000.

Inledning

Under senhösten 2002 genomförde Östergötlands länsmuseum en arkeologisk förundersökning i form av en antikvarisk kontroll i samband med markarbeten på Stora Torget i Skänninge. Markarbetena omfattade ny stenläggning, justering av vägbanor och kantstenar samt flyttning av dagvattenbrunnar, träd och lyktstolpar.

Arbetena planerades och genomfördes av Mjölby kommun, Tekniska kontoret, som även svarade för de arkeologiska kostnaderna. Förundersökningen utfördes efter muntligt beslut från Länsstyrelsen i Östergötlands län. Ansvarig för fält- och rapportarbetet var undertecknad.

Områdesbeskrivning

Det aktuella området är beläget centralt inom Skänninges medeltida stadsområde, RAÄ 5. Torget etableras sannolikt under högmedeltid i anslutning till stadens rådhus och Vårfrukyrkan. Vid denna tidpunkt har stadens centrum förskjutits från sin tidigare placering intill vadstället över Ske-naån vid Järntorget.

Under antiken utvecklades det geometriska stadsplaneidealet. Efter den romerska kulturens fall följde i Europa en tidigmedeltid där stadskulturen låg i träda. På 700-talet börjar stadsbyggnandet åter att komma igång men i dessa nya städer saknas det geometriska idealet. Det typiska för den tidiga medeltida staden blev istället krokiga, smala gator som slingrade sig längs oregelbundna kvarter (Améen 1964:37). Under högmedeltid börjar man åter sträva efter att planlägga fyrkantiga torg och kvarter.

I de äldsta städerna utgjorde en marknadsgata med bodar på båda sidor torgets föregångare. Denna marknadsgata förekom i städerna under 900-1000-talen för att senare svälla ut till ett torg under 1100-1200-talen

(Schück 1926:243f). Denna ansvallda marknadsgata kallas vanligen lansett-torg (Améen 1973:13). Torg kunde bildas längs allmänningsgator, i vägkorsningar och framför kyrkor (Schück 1926:432).

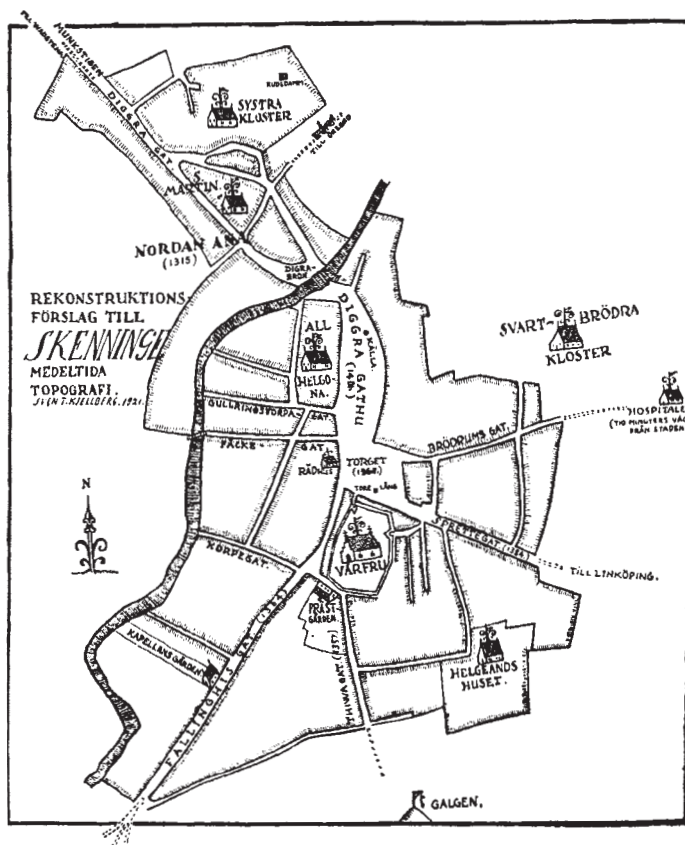
En marknadsgata av den tidiga typen av har föreslagits som Skänninges äldsta torgbildning, placerad mellan de nuvarande två torgen (Kjellberg 1923). Teorin om en marknadsgata enligt Kjellbergs förslag har kunnat dementeras genom senare arkeologisk forskning.

Olaus Magnus (1490-1557) avbildar Skänninge som ett gyttor av större och mindre byggnader innanför en ringmur. Han berättar att gatorna i staden ”äro så skickligt anlagda av de första grundläggarna, att de från stadens alla kanter leda fram till torget och rådhuset, där det träffa samman liksom i en gemensam medelpunkt” (Schück 1929:75).

Den tyska bosättningen under högmedeltid kom att förändra staden. Ett rektangulärt torg anläggs och invid detta byggs Vårfrukyrkan. Olaus Magnus bild domineras av en jättelik mansfigur, benämnd Ture

Lång. Han nämner att bildstoden var rest på torget och att den var utstyrd som de tyska Rolandsstoderna, något som pekar på ett tyskt inflytande. Rolandsstoder är vanligt förekommande i tyska städer men i det närmaste unikt i Sverige. (Schück 1926:309f+437; Alm-gren 1932:177ff).

Vårfrukyrkan omnämns första gången år 1300 (DS 1301). Kyrkan är byggd i tegel i gotisk stil och kallades i folkmun för ”Garpekyrkan” (garp = tysk). Det finns vissa indicier som tyder på att kyrkan haft en föregångare, bl a underligheter i kyrkans murverk, begravningar som verkar vara äldre än den nuvarande kyrkan

Figur 3. Ett stadsplaneförslag som visar en marknadsgata i nuvarande kv Allhelgona. Efter Kjellberg 1923.

och ett fragment av en Eskilstunakista (Hasselmo 1983:48). Torgkyrkor, "Ecclesiae forensis", uppstår i Europa under 1100- och 1200-talen i anslutning till de då utvecklade torgen (Schück 1926:266).

Vårfrukyrkan i Skänninge skulle kunna vara ett exempel på en sådan kyrka.

Under hösten 2001 grävdes ett antal schakt i samband med VA-arbeten i Linköpingsgatan, däribland två som berörde det nu aktuella området (Feldt 2001a). I båda framkom kulturlagren på ca 0,3 m djup. I det schakt som var förlagt till Linköpingsgatan var lagren påfallande tunna med tanke på den centrala placeringen i den medeltida staden. I samband med undersökningen diskuterades därför om man vid något tillfälle schaktat bort kulturlager från området.

Vid tidigare undersökningar i Linköpingsgatan i anslutning till Stora Torget har lämningarna efter en grav påträffats (Björkhager i manus). Graven var med största sannolikhet anlagd utanför Vårfrukyrkans kyrkogård. Den gravlagde var placerad på mage och med huvudet i öster.

I samband med schaktningar för en vattenpost strax väster om rådhuset har bl a ett kraftigt brandlager påträffats som sannolikt hör till den stora stadsbranden 1718 (Feldt 2001b). Brandlagret kan utgöra spår efter de fasta marknadsbodas som fanns utmed kyrkogårdsmuren och som förstördes i samband med den aktuella branden.

Vid en förundersökning i samband med schaktning för belysningsstolpar norr om torget, i Järntorgsgatans södra del, påträffades kulturlager på ca 0,5 m djup (Feldt 2002a). Även i samband med en vattenläcka i Linköpingsgatan invid Stora Torgets sydöstra hörn påträffades kulturlager på samma djup (Feldt 2002b).

En antikvarisk kontroll genomfördes på Stora Torget i samband med att en ny busskur placerades där (Feldt 1990). Vid det tillfället var schaktdjupet endast ca 0,3 m och inget av arkeologiskt intresse framkom. 1993 byttes belysningsstolpar på Stora Torget (Hörfors & Ullgren 1993). Vid detta tillfälle konstaterades stenläggningar och kulturlager i groparna för stolpfundamenten.

Syfte

Den arkeologiska förundersökningen var i första hand avsedd att se till att arbetet berörde fast fornlämning i så liten omfattning som möjligt. Där fast fornlämning framkom skulle den undersökas avseende karaktär och omfattning samt om möjligt dateras.

Stora Torget i Skänninge har undersökts vid ett fåtal tillfällen och då i huvudsak i form av mindre schaktkontroller som lämnat en mycket begränsad information. De här aktuella schakten bedömdes som mycket viktiga pusselbitar för tolkningen av Stora Torgets historia.

Det är en central fråga att fastställa hurvida kulturlager kunde kopplas till bebyggelse från tiden innan torget anlades under högmedeltid. I de aktuella schakten skulle det även vara möjligt att studera de spår av utschaktning som kunnat anas vid tidigare undersökningar (t ex Feldt 2001a och 2001b).

Metod och dokumentation

Den arkeologiska förundersökningen genomfördes i form av en antikvarisk kontroll i samband med schaktningarna. Fast fornlämning som framkom undersöktes genom grävning för hand och dokumenterades på plan- och profilritningar. Föremål som påträffades har tagits tillvara och förvaras under accessionsnummer ÖLM C4210 på Östergötlands länsmuseum i avvaktan på slutgiltig fyndfördelning.

Resultat och tolkning

Ändringsarbetena på Stora Torget i Skänninge omfattade stenläggning, justering av vägbanor samt flyttning av busskur, dagvattenbrunnar, träd och lyktstolpar. Sammanlagt utfördes schaktning under antikvarisk kontroll på tolv punkter. Schakten har

Figur 4. Olaus Magnus avbildning av staden Skänninge

numrerats 1-12 på planen i figur 5. Schakt 1-4 grävdes för lyktstolpar och 5, 6 och 11 för flyttning av dagvattenbrunnar. Schakt 7 öppnades för plantering av ett träd och 8-10 schaktades för att befintliga träd skulle tas bort. Schakt 12 handgrävdes för ett stolpfundament. Övriga arbeten såsom ny stenläggning, flyttning av busskur och justering av vägbanor berörde inte sådana djup att fast fornlämning skulle kunna komma till skada.

De tre schakt som öppnades för flyttning av dagvattenbrunnar (5, 6 och 11) berörde endast moderna fyllnadsmassor. Detsamma gällde de schakt (8-10) som öppnades när de tre träden skulle tas bort och det handgrävda schaktet för ett stolpfundament (12). I de övriga schakten påträffades kulturlager på ett djup som varierade mellan 0,4 och 0,7 m under befintlig markyta.

I samtliga fem schakt som uppvisade kulturlager, och därmed dokumenterades i plan och profil, fanns det direkt under torgets beläggning av smågatsten ett bär- och sättsandslager bestående av grov sand uppblandad med grus. Detta (lager 2) varierade i tjocklek mellan 0,2 och 0,35 m. Under lager 2 fanns ett lager bestående av fin ljus sättsand (lager 3). Dess tjocklek varierade mellan 0,08 och 0,3 m.

I schakt 1 fanns en tunn strimma av sandig brun kulturjord (lager 4) över sättsanden. I schakt 7 innehöll sättsanden rester efter en kullerstensbeläggning. Stenarna var 0,1-0,2 m stora och representerar säkerligen den stenläggning som fanns på Stora Torget innan den nuvarande av smågatsten kom på plats. I schakt 7 fanns även en grövre sand (lager 10) som ett bärlager under sättsanden.

I schakt 1 framkom ett sten- och grusblandat kulturlager ca 0,5 m under torgets yta. Under detta lager framkom orörd sand (lager 5). Kulturlagret var 0,12-0,16 m tjockt och stenarna varierade mellan 0,02 och 0,07 m i storlek. Det innehöll inget daterande material.

Under lagret fanns två 0,4-0,5 m djupa gropar. Fyllningarna i dessa utgjordes av kulturjord. I den västra gropen förekom tegelflisor i fyllningen. Det fanns inga spår efter äldre kulturlager i schaktet. De båda groparna kan ha tillkommit tidigast under högmedeltid. Det är troligt att det sten- och grusblandade kulturlagret tillkommit som underlag för torget efter att äldre lager avlägsnats från området. När detta skett var dock inte möjligt att fastställa.

Det sten- och grusblandade kulturlager (lager 9) som framkom i schakt 2 hade en annan karaktär än lager 5 i schakt 1. Det uppträdde liksom lager 5 direkt under de sentida fyllnads- och sättsandslagren. Det framkom ca 0,65 m under torgets yta och vilade direkt på den orörda sanden. Lagret bestod av rundade 0,03-0,15 m stora stenar i flera skikt. Mellan stenarna

fanns en fet mörkbrun kulturjord. Lagret var ca 0,2 m tjockt och innehöll inget daterande material förutom enstaka tegelflisor. Detta lager representerar med största sannolikhet en av Stora Torgets äldre ytbeläggningar. Eftersom lagret endast överlagrar den orörda sanden är det ett tydligt tecken på att äldre lämningar schaktats bort.

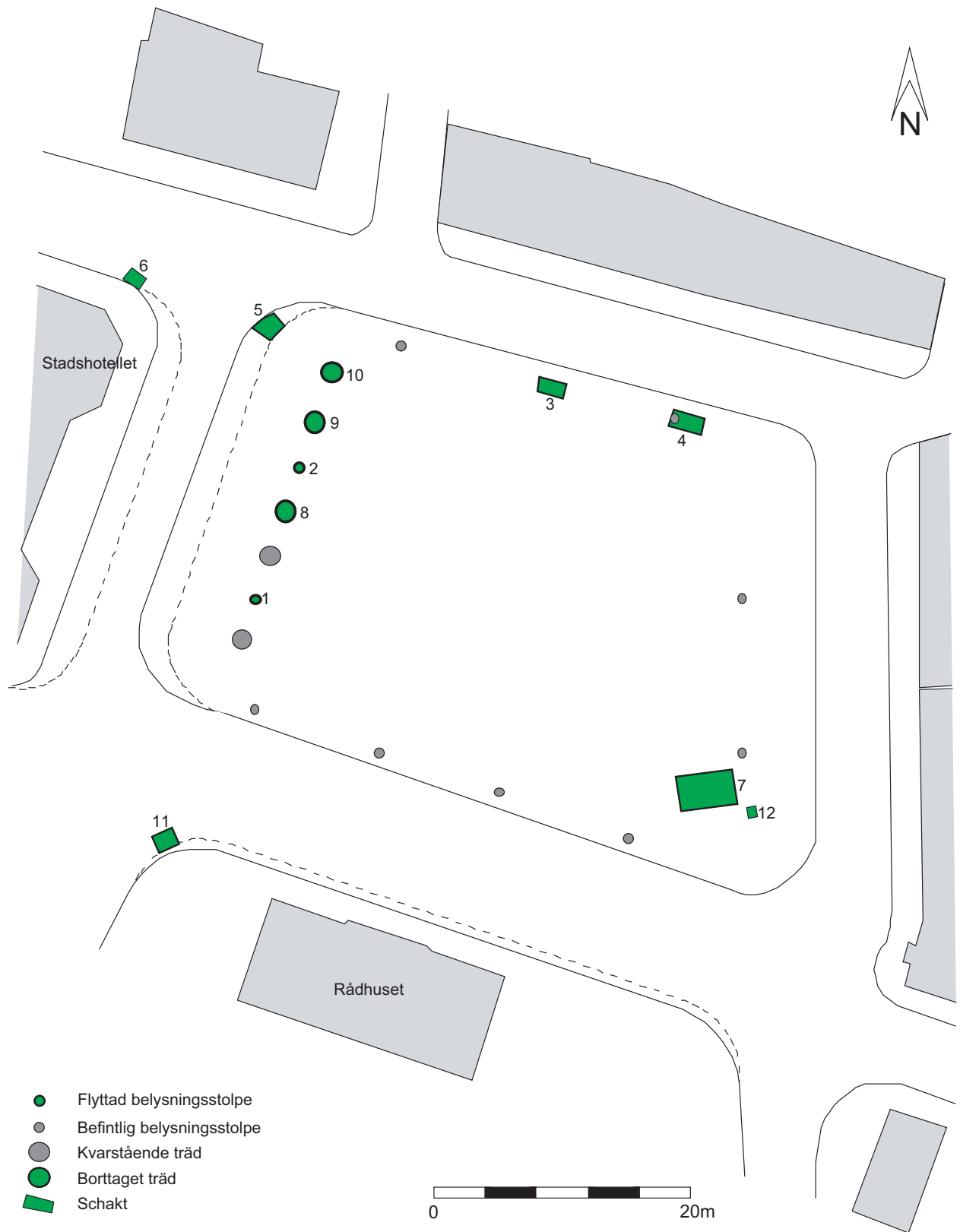
Ett lager motsvarande lager 5 uppträdde även i de övriga tre schakten (schakt 3, 4 och 7). I dessa schakt vilade dock lagret på äldre kulturlager. Lagren i schakt 4 och 7 skiljer sig något åt från de i schakt 1 och 3. I schakt 4 förekommer bitar av murbruk i lagrets undre del. Lager 12 i schakt 7 är sannolikt en del av samma lager men det är där uppblandat med kol och har en flammigare karaktär. Det har även spår av en stenläggning som är tydligare koncentrerad till lagrets yta och inte som i de övriga schakten där stenarna utgör en beståndsdel som finns i hela lagret.

Sammanfattningsvis kan konstateras att tre olika ytbeläggningar hörande till Stora Torget uppträdde i samtliga schakt. Överst finns dagens smågatsten i ett sätt- och bärlager (lager 1 och 2). Under detta finns en äldre kullerstensbeläggning i sättsand (lager 3, 4 och 10). Denna överlagrar den äldsta ytbeläggningen som påträffades i samtliga fem schakt och som representerades av en varierande stenläggning lagd i kulturjord (lager 5, 9 och 12). Innan denna anlades skedde en bortschaktning av äldre kulturlager över de västra delarna av torget. I torgets östra del lämnades kulturlager kvar. Om någon bortschaktning skett i denna del är oklart.

I lager 5 i schakt 4 påträffades en skärva vitleredekorert yngre rödgods och bitar av murbruk som starkt påminner om det kalkbruk som kommit till användning på Linköpings slott under tidigt 1500-tal (Modén & Feldt i manus). Det är rimligt att utifrån fynden anta att lagret avsatts under senare delen av 1500-talet eller 1600-talet.

I schakt 3 överlagrade den äldsta torgytan ett homogent sandigt brunt lager (11) som i sin tur vilade på en infiltrerad sand (lager 16) direkt över den orörda sanden. Det är troligt att en bortschaktning av äldre lager som funnits över den bruna kulturjorden skett men det går inte att fastställa med säkerhet.

Schakt 4, som var beläget i torgets nordöstra del, uppvisade omfattande äldre kulturlager under den äldsta torgytan. Direkt under denna framkom en mörkbrun sandig kulturjord (lager 25) som sluttade ner åt öster. Under detta påträffades feta, flerskiktade kulturlager med två tydliga brandhorisonter och inslag av raseringsmassor med tegel och murbruk. Närmast under lager 25 framträdde två lager med brandrester och raseringsmaterial (lager 17 och 18). Murbruket som framkom är två olika sorters kalkbruk av 1500-tals karaktär.

Figur 5. Plan över Stora torget med de aktuella schakten inlagda.

Dessa två lager överlagrade ett omrört kulturlager med murbruk, slagg, kol och ben (lager 19). I lagret påträffades en sporre av järn. Den saknade dekor och ena skänkeln var avbruten. Slaggen utgjordes av en del av en botten-skålla.

Sporrar förekommer under större delen av medeltiden men formen varierar både vad gäller längden på spetsen och skänklarnas form. De tidigaste sporrarna med trissa uppträder under 1100-talet. Efterhand som hästarnas och ryttarnas rustningar blir allt mer omfattande ökar längden på sporrarnas hals till att under 1400-talet kunna uppgå till flera decimeter (Järpe 1985). Mot slutet av medeltiden blir halsens längd åter mindre.

Den påträffade sporren har böjda skänklar och antydning till en vinklad hals med fäste för en trissa. Fästet för trissan sitter endast 20 mm ut från själva skänkeln. Utformningen av halsen kan antyda en tidig datering, kanske till 1300-talet (Clark 1995). På sporren finns endast en gren kvar av den klyka där trissan har sitt fäste. Troligt är att det andra fästet brutits av. Även remfästet på den bevarade skänkeln har brutits av.

För att få en uppfattning om kulturlagrens omfattning i schaktet användes jordsond. Denna nådde inte ner till orörd mark. Sammanlagt uppmättes kulturlagertjockleken till minst 1,1 m. För att få en uppfattning om de lager som lämnades orörda dokumenterades en kulturlagerpelare utifrån vad som framkom med hjälp av jordsonden. Under den omrörda kulturlagret fanns en fet brun kulturjord (20) som överlagrade en horisont med kol och sot (21). Därunder fanns ytterligare två lager bestående överst av en sandig fet mörkt gråsvart kulturjord (22) och därunder sandig mörkt gråsvart kulturjord (23). Under lager 23

stötte jordsonden i en hård yta som inte gick att forcera. Ytan uppträdde på flera punkter i schaktet och tolkades som ytterligare ett lager (24).

Schakt 7 var beläget i torgets sydöstra del och grävdes för att ett träd skulle planteras där. Under de ovan beskrivna torgbeläggningarna framkom ett ojämnt lager med brända trärester (lager 13). Detta lager, som låg direkt över den orörda sanden, skars av en flack nedgrävning. Nedgrävningen innehöll två olika kulturlager. Överst fanns en brun, fet kulturjord med fläckar av kol och djurben (lager 14). I ytan på detta lager låg en stenläggning bestående av 0,03-0,1 m stora stenar. Under detta fanns ett lager med kolblandad jord (15). Stenläggningen kan möjligen vara samtida med lager 13 och utgöra ett fragment av en äldre ytbeläggning på Stora Torget. Detta är emellertid ytterst osäkert.

Den ringa kulturlagertjockleken över stora delar av torget ger ett intryck av att detta vid ett eller flera tillfällen schaktats av. En avschaktning bör i så fall ha skett innan det stenblandade kulturlagret kommit på plats. Även i Linköpingsgatan närmast torget är kulturlagren tunna vilket skulle kunna peka på att hela området norr om Vårfrukyrkans kyrkogård schaktats ner.

När det gäller frågan om huruvida kulturlager kunde kopplas till bebyggelse från tiden innan torget anläggs under högmedeltid kan konstateras att det endast finns ett schakt (schakt 4 i torgets sydöstra del) där man möjligen kan ana en antydning om detta. Det är dock alldeles för svaga indicier för att ge ett klart besked utan måste snarare ses som en möjlig frågeställning att beakta vid fortsatta undersökningar i området. För att få ett svar på frågan skulle ett större schakt behöva undersökas på torget.

Figur 6. Sporre av järn påträffad på Stora torget i Skänninge. Foto Lasse Norr, ÖLM.

Referenser

- Almgren O. 1932. *Ture Lång i Skänninge, de tyska Rolandsstoderna och andra jättebilder*. Arkeologiska studier tillägnade HKH Kronprinsen Gustaf Adolf. Stockholm.
- Améen L. 1964. *Stadsbebyggelse och domänstruktur*. Lund.
- Améen L. 1973. *Stadens gator och kvarter*. Lund.
- Björkhager V. i manus. *Linköpingsgatan*. Arkeologisk förundersökning. Skänninge. Östergötland. Rapportmanus och arbetsmaterial. Östergötlands länsmuseum.
- Clark J. 1995. *The medieval horse and its equipment*. Medieval finds from excavations in London c 1150 – c 1450. London.
- Feldt A-C. 1990. *Stora Torget, Skänninge, Ög*. Rapport. Östergötlands länsmuseum.
- Feldt A-C. 2001a. *Linköpingsgatan*. Arkeologisk förundersökning. Skänninge. Östergötland. Rapport 32:2001. Östergötlands länsmuseum.
- Feldt A-C. 2001b. *Byte av VA-ledningar*. Arkeologisk förundersökning/antikvarisk kontroll. Motalagatan och Linköpingsgatan. Skänninge. Östergötland. Rapport 114:2001. Östergötlands länsmuseum.
- Feldt A-C. 2002a. *Byte av lyktstolpar vid Stora Torget*. Arkeologisk förundersökning. Skänninge stad. Östergötland. Rapport 56:2002. Östergötlands länsmuseum.
- Feldt A-C. 2002b. *En vattenläcka vid Linköpingsgatan 4*. Antikvarisk kontroll. Skänninge stad. Östergötland. Rapport 54:2002. Östergötlands länsmuseum.
- Hasselmo M. 1983a. *Skänninge*. RAÄ Rapport. Medeltidsstaden 40. Stockholm.
- Hörfors O. & Ullgren K. 1993. *Stora Torget*. Arkeologisk förundersökning. Skänninge stad. Östergötland. Rapport. Östergötlands länsmuseum.
- Järpe A. 1985. *Sporrar. Medeltidens ABC*. (red) Folin N. & Tegner G. Statens Historiska Museum. Borås.
- Kjellberg S T. 1923. Skänninges marknadsgata. *Gamla Svenska Städer*. häfte 7. Stockholm.
- Modén E. & Feldt A-C. i manus. *Byggnadsarkeologisk undersökning av Linköpings slott 1994-2000*. Rapportmanus. Östergötlands länsmuseum.
- Schück A. 1926. *Studier rörande det svenska stadsväsendets uppkomst och äldsta utveckling*.
- Schück A. 1929. *Ur Skänninges medeltidshävder*. bearbetad av Herman Schück 1970. Skänninge stads historia. Skänninge.

Tekniska uppgifter

Område	Stora Torget
Stad	Skänninge
Kommun	Mjölby
Län och landskap	Östergötland
Fornlämningsnr	RAÄ 5
Ekonomiska kartans blad	085 41 (8F 4b Skänninge)
Koordinater	X6474900-6474970, Y1457950-1458030
Koordinatsystem	Rikets
Höjdsystem	Rikets
Typ av undersökning	Arkeologisk förundersökning / antikvarisk kontroll
Länsstyrelsens beslut	Muntligt
Länsstyrelsens handläggare	Carin Claréus
Länsstyrelsens dnr	431-12857-02
Länsmuseets dnr	479/02
Länsmuseets kontonummer	6786
Uppdragsgivare	Mjölby kommun, Tekniska kontoret
Kostnadsansvarig	Mjölby kommun, Tekniska kontoret
Projektledare	Ann-Charlott Feldt
Personal	-
Fältarbetstid	2002-09-27--10-28
Totalt undersöktes	ca 25 m ²
Fynd	ÖLM C4210
Foto filmnr	Enbart digitala bilder
Analys	Nej
Grafik	-
Renritning	Lasse Norr
Grafisk form	Lasse Norr
Rapport	2004:19 © Östergötlands länsmuseum
Ur allmänt kartmaterial	© Lantmäteriverket dnr 507-99-499

Dokumentationsmaterialet förvaras på Östergötlands länsmuseum.

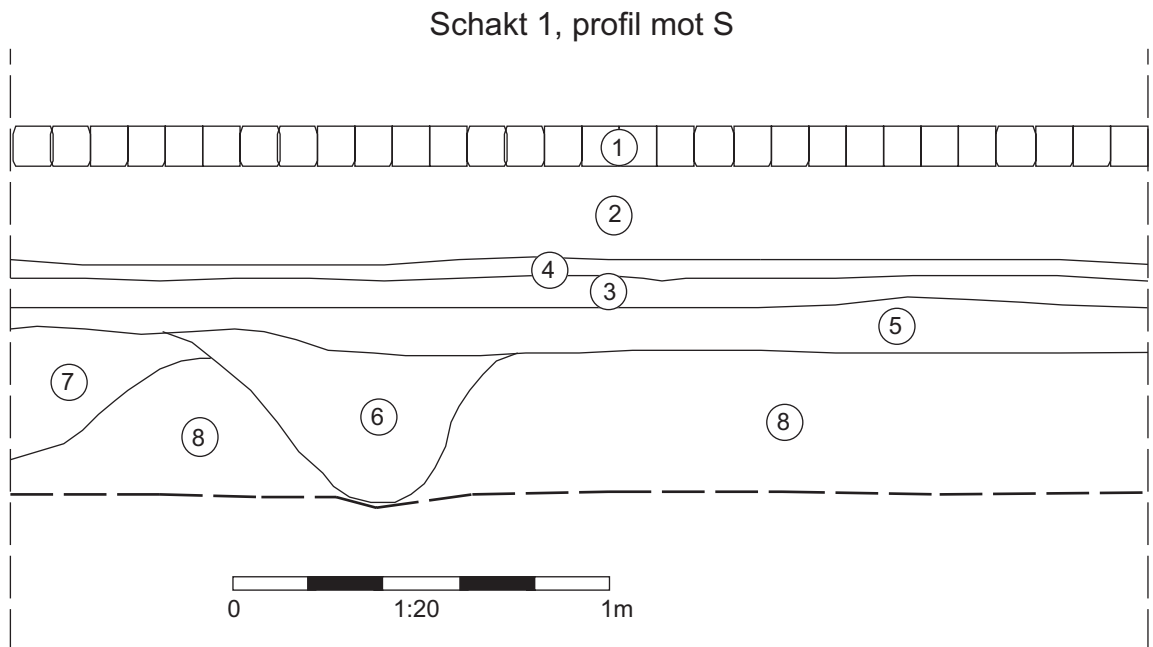
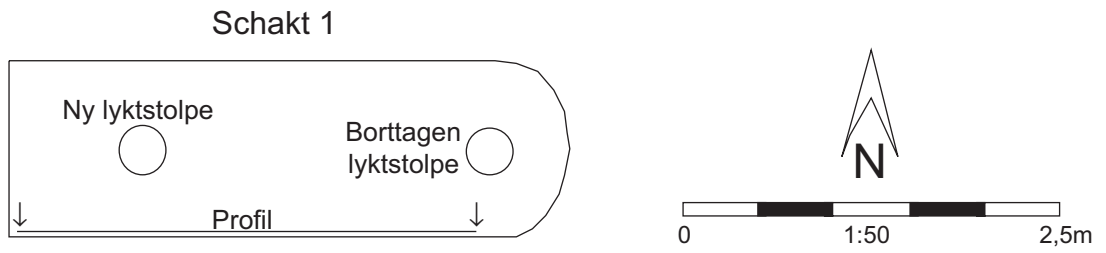
Bilaga 1 Fyndlista

Post	Antal	Sakord	Material	Vikt	Schakt	Lager	Anmärkning
1	1	Ben	Ben	17	Stolpe 3	5	-
2	1	Ben	Ben	9,9	Stolpe 4	5	-
3	1	Kärl	BII:4	14,9	Stolpe 4	5	Klar och grön glasyr.
4	2	Bruksprov	Kalkbruk	53,2	Stolpe 4	5	-
5	3	Bruksprov	Kalkbruk	11,1	Stolpe 4	17	-
6	2	Bruksprov	Kalkbruk	56,1	Stolpe 4	18	-
7	1	Bottenskålla	Slagg	590	Stolpe 4	19	-
8	1	Sporre	Järn	20,2	Stolpe 4	19	Halva bygel och trissan saknas.

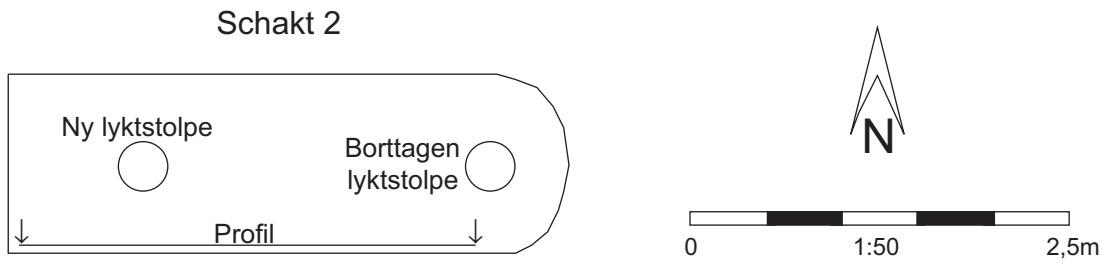
Bilaga 2 Ritningar

Lagerbeskrivningar

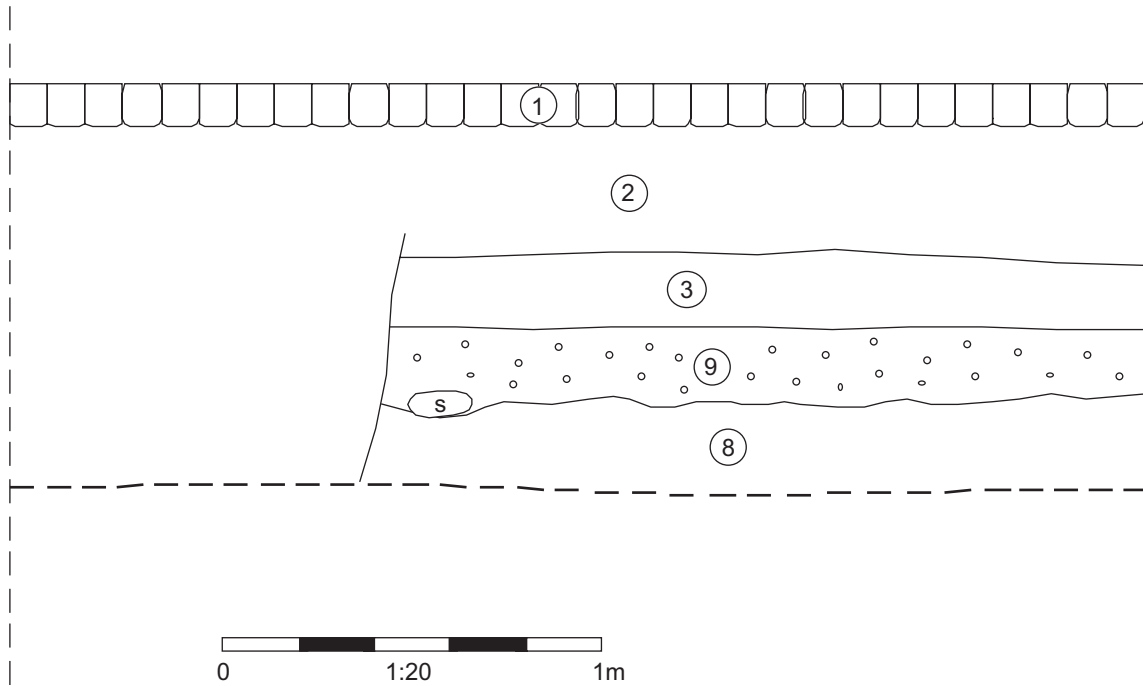
1. Smågatsten
2. Sättsand. Grov sand blandad med grus
3. Finsand/sättsand med rest av kullerstenar i schakt 7
4. Brun sandig kulturjord
5. Stenig mörkbrun/gråbrun kulturjord med inslag av tegel och djurben
6. Mörkbrun kulturjord, stenig med inslag av tegel. Fyllning i grop skär lager 7
7. Brun kulturjord. Fyllning i grop
8. Naturlig undergrund av sand och grus
9. Stenar, 0,03-0,15 m i flera skikt i fet mörkbrun kulturjord, enstaka tegelflisor
10. Grov gråbrun sand
11. Homogen sandig kulturjord
12. Flammig kulturjord med inslag av kol och i ytan spår av en gles stenläggning med 0,03-0,1 m stora stenar
13. Kolblandad jord
14. Brun fet kulturjord med fläckar av kol och djurben. Stenläggning i ytan bestående av 0,03-0,1 m stora stenar. I nedgrävning som skär lager 13
15. Ljusbrun sandig flammig kulturjord
16. Infiltrerad sand
17. Bränt trä och tegel med inslag av bruk
18. Mörkbrun kulturjord med inslag av tegel, stenar och murbruk
19. Omrörd brun kulturjord med tegel, murbruk, kol, ben och slagg. Fynd av sporre
20. Fet brun kulturjord
21. Kol och sot
22. Sandig och fet mörkt gråsvart kulturjord
23. Sandig mörkt gråsvart kulturjord
24. Hård yta som inte gick att sonda igenom
25. Homogen mörkbrun sandig kulturjord

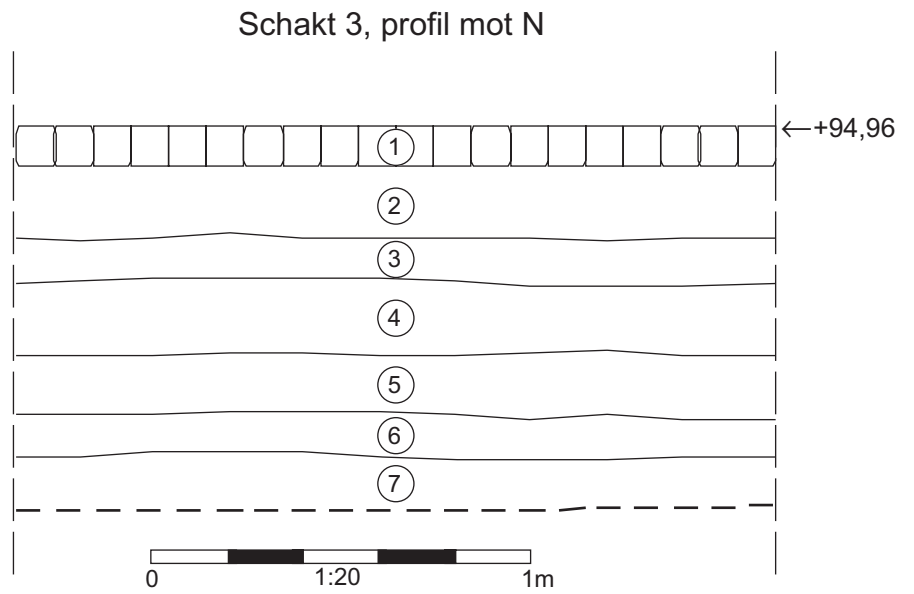
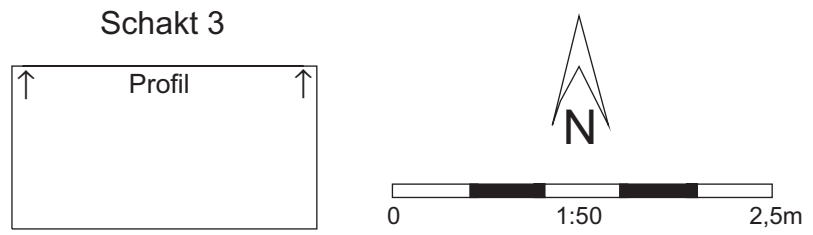

Schakt 2

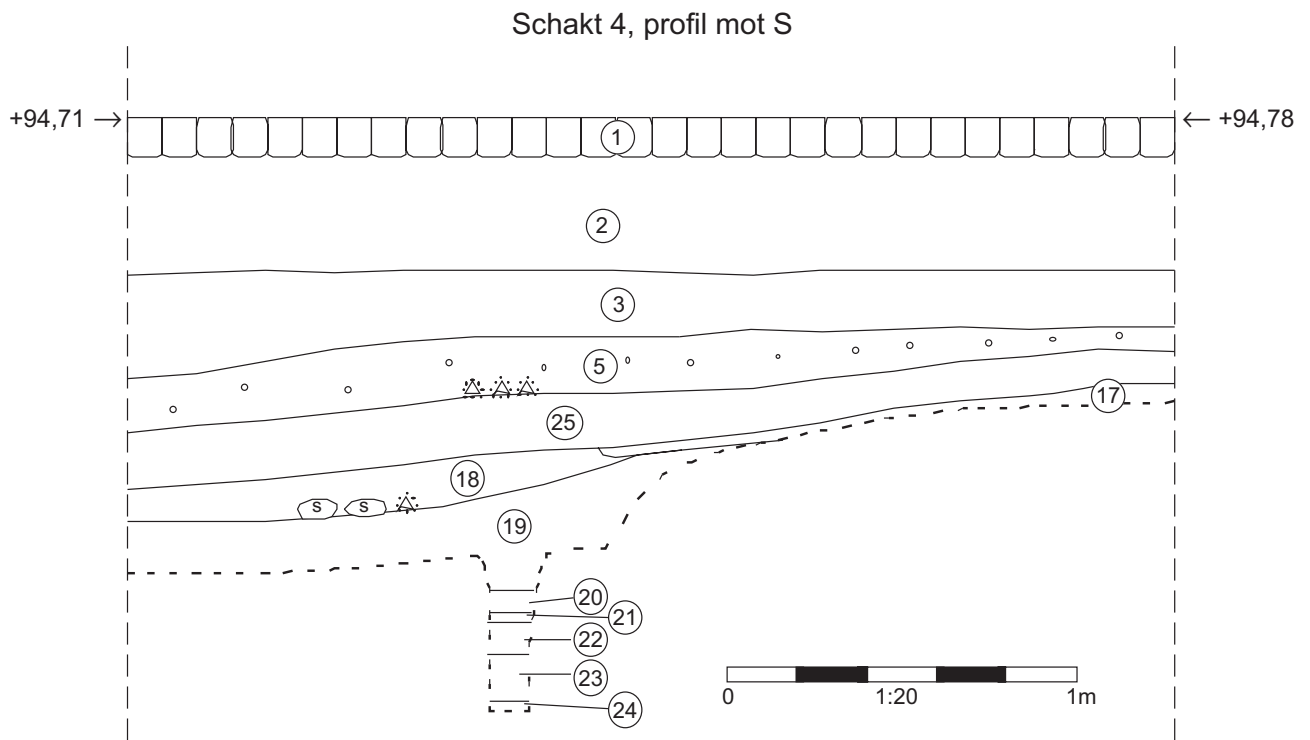
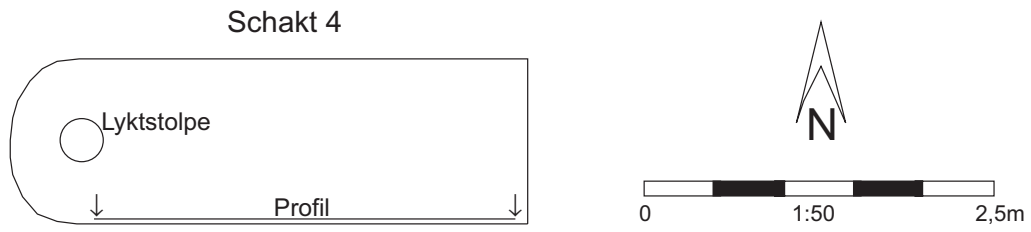

Schakt 2, profil mot S

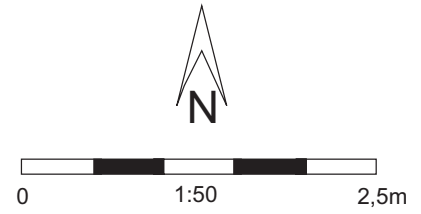
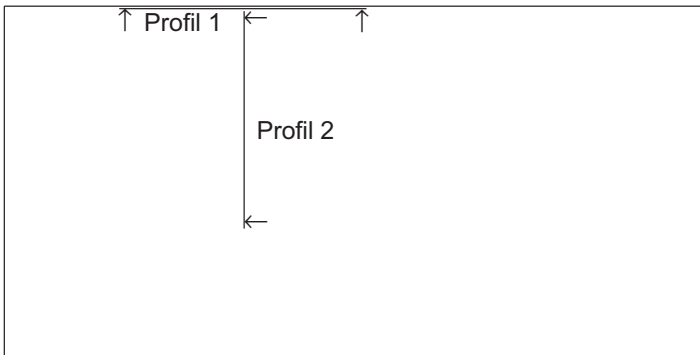

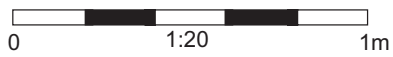
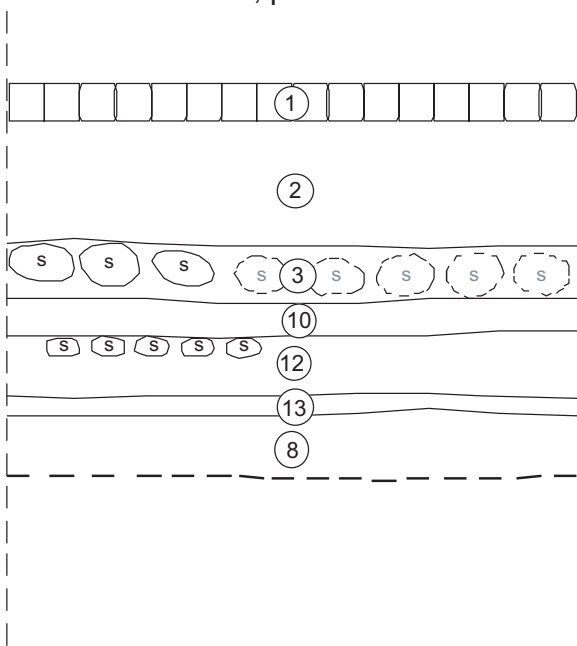
Schakt 4

Schakt 7

Schakt 7, profil 1 mot N

Schakt 7, profil 2 mot V

